

**Завдання III (обласного) етапу
Всеукраїнської олімпіади з історії
2019-2020 навчальний рік**

8 клас

1. Виконайте наступні завдання:

А. Напишіть назву:

а) держави, правителями якої були Кір II та Камбіс II.

б) міста у Африці, до знищення якого закликав Катон Старший.

Б. Співвіднесіть десятиліття, відповідні події з історії України і всесвітньої історії.

1510-ті	1. Створення документу, в якому, серед іншого, сказано: «помиляються ті проповідники індульгенцій, які оголошують, що за допомогою папських індульгенцій людина позбавляється від будь-якого покарання і спасається»	А. Створення князем Дмитром Вишневецьким укріплення на острові Мала Хортиця
1520-ті	2. Мирний договір між католицькими та протестантськими суб'єктами Священної Римської імперії, що фіксував принцип «чия влада, того й віра»	Б. Прийняття Сигізмундом I Старим зведення законів Великого князівства Литовського
1550-ті	3. Війна, про одну зі сторін якої Мартин Лютер писав: «Кожен, хто може, повинен рубати їх, душити й колоти... Немає нічого більш отруйливого, шкідливого, диявольського, ніж заколотник»	В. Битва між московськими та литовськими військами, про яку Сигізмунд Герберштайн написав: «ця перемога не дала королю нічого, окрім повернення трьох фортець по сей бік Смоленська»
1570-ті	4. Грандіозна битва галер, у якій флот Османської імперії зазнав поразки	Г. Похід на Молдавію козацького ватажка, що згодом був страчений за наказом польського монарха

В. Напишіть назву

а) династії, що правила в Китаї у час, коли країну відвідав Марко Поло.

б) релігії, яку сповідували правителі державного утворення із центром у Делі (1206 – 1526 рр.).

(Максимальна кількість балів – 8)

2. Виконайте наступні завдання:

А.

а) Вкажіть ім'я та прізвище візантійського імператора, з яким у 970-971 рр. воював Святослав Хоробрий

б) Основний дешевий матеріал для письма в повсякденних умовах в Київській Русі:

1) пергамент, 2) соснова кора, 3) березова кора, 4) папірус

Б. Співвіднесіть авторів, століття, коли вони жили, та згадувані ними народи на території нинішньої України:

Тацит	V ст. до н.е.	кімерійці
Геродот	IX-VIII ст. до н.е.	готи, гуни, анти
Йордан	I-II ст. н.е.	сармати, венеди
Гомер	VI ст. н.е.	кімерійці, скіфи, савромати

В. Заповніть прогалини в тексті:

а) Народ в VII ст.н.е. проживав в Приазов'ї. Після появи тут хозар частина переселилася на територію Візантійської імперії. А інша частина – на Волгу, де створила державу

б) Українським православним магнатом, який неодноразово вів переговори з Б. Хмельницьким у 1648-1651 рр., був

(Максимальна кількість балів – 8)

3. Завдання по контурній карті (див. окремий аркуш).

(Максимальна кількість балів – 14)

4. Завдання з ілюстраціями (див. окремий аркуш).

(Максимальна кількість балів – 15)

5. Прочитайте уривок з праці середньовічного історика IX ст. Ейнгарда:

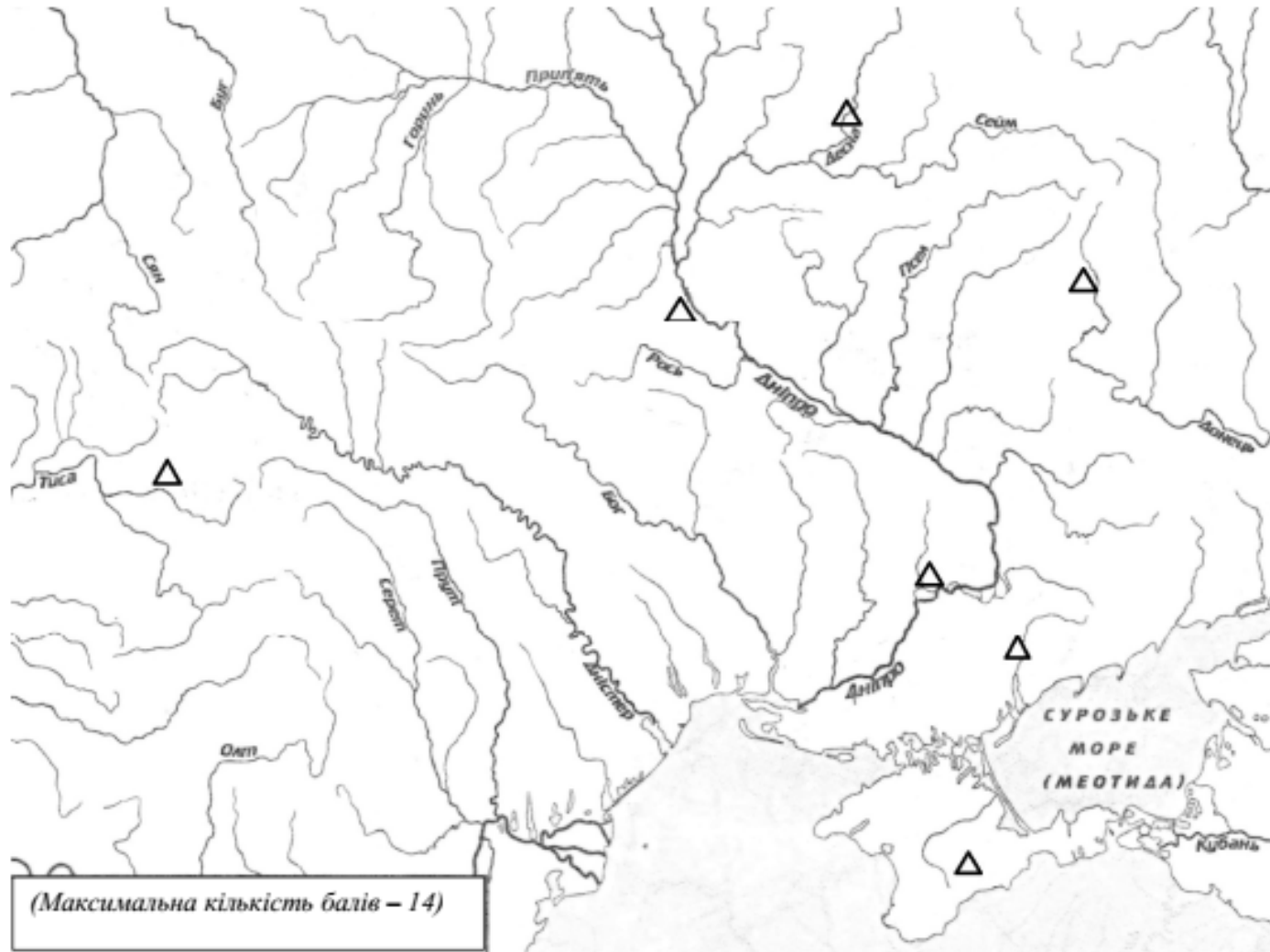
«Король прибув до Риму і провів там усю зиму, щоби навести лад у церковних справах, які були в жалюгідному стані. Саме в цей час він отримав титул імператора й августа. Спочатку поставився до цього призначення з нехиттю і заявив, що якби раніше знав про такий задум папи, то не пішов би до храму у цей день, хоча тоді й було велике свято. Дуже терпляче зносив заздрість з приводу надання йому цього титула, зокрема обурення римських імператорів. Їхню пиху він подолав своєю великодушністю, якою, безперечно, їх значно перевищував; часто відправляючи до них посольства, в листах називав їх своїми братами».

Дайте відповідь на запитання:

1. Назвіть ім'я короля, про якого йде мова. До якої династії він належав?
2. Вкажіть рік зазначеної події.
3. Чи помітна наведеному описі певна тенденційність? В чому вона проявляється і з чим пов'язана?
4. Якими були причини та передумови зазначеної події, як папа обґрунтовував надання згаданому у тексті королю «титулу імператора й августа»? Які були наслідки зазначеної події?
5. Як в сучасній історичній науці називають державу, в якій правили згадані в тексті «римські імператори»? Як називалася столиця цієї держави? Чому середньовічний автор називає цих правителів саме «римськими імператорами»?
6. Коли і за яких обставин з'явилися титули «імператор» та «август», як змінювалося їхнє значення до згаданої події.

(Максимальна кількість балів – 20)

3. Завдання по контурній карті (8 клас). Позначте на карті відповідною цифрою та підпишіть назви таких об'єктів:

(Максимальна кількість балів – 14)

1. Місце найдавнішої палеолітичної стоянки в Центральній та Східній Європі.
2. Найдавніша на території України неандертальська стоянка.
3. Пізньопалеолітична стоянка, на якій знайдено кістяний браслет та музичний інструмент.
4. Мезолітично-неолітична пам'ятка, відома своїми розписами та гротом Бика (Мамонта)
5. Село, що дало назву всесвітньо відомій археологічній культурі доби енеоліту.
6. Курган, де було знайдено золоту пектораль.
7. Село, що дало назву відомій алано-булгарській археологічній культурі залізного віку.

4. Завдання з ілюстраціями (8 клас)

Перед Вами – середньовічний аналог супергеройського коміксу (мініатюри з літопису) про реальну історичну особу. Хто їхній головний герой (1 б.)? Які події з його життя зображено (3 б.)? Опишіть їх причини, хід та наслідки (6 б.). Розташуйте зображення в хронологічному порядку відповідно до зображених подій (3 б.). Які ще діяння цього персонажа Ви б зобразили, якби були середньовічним літописцем, і чому (2 б.)?

(Максимальна кількість балів – 15)

**Завдання III (обласного) етапу
Всеукраїнської олімпіади з історії
2019-2020 навчальний рік**

9 клас

1. Виконайте наступні завдання.

А. Назвіть ім'я та прізвище:

- а) страченого російського поета, декабриста, автора низки творів на українські теми;
- б) останнього кошового отамана Задунайської Січі, наказного отамана Азовського козацького війська.

В. Співвіднесіть десятиліття, відповідні події з історії України і всесвітньої історії.

1760-ті рр.	1. Завершення війни, у ході якої прусський король опинився на межі краху, проте був врятований завдяки смерті російської імператриці.	А. Мирна угода між Російською та Османською імперіями, за якою перша отримувала землі між Південним Бугом та Дністром
1770-ті рр.	2. Страта Людовіка XVI	Б. Здійснення Петром Рум'янцевим генерального опису Лівобережної України
1780-ті рр.	3. Підписання у Франції мирного договору, за яким могутня морська держава визнавала незалежність деяких своїх колоній у Новому Світі	В. Прийняття Катериною II указу, в якому, серед іншого, говорилося: «... у намісництвах Київському, Чернігівському та Новгород-Сіверському ... кожному з поселян залишатися у своєму місці та званні, де він за останньою ревізією записаний».
1790-ті рр.	4. Взяття Казані військами бунтівника-самозванця, який видавав себе за російського імператора Петра III	Г. Втрата Османською імперією регіону, історична назва якого – «Шипинська земля».

(Максимальна кількість балів – 8)

2. Виконайте наступні завдання:

А. Греко-католицькими митрополитами були:

- а) Й.-В.Рутський,
- б) П.Могила,
- в) І.Потій,
- г) І.Копинський

Б. Дружиною Ярослава Мудрого і матір'ю його дітей була:

- а) французька принцеса,
- б) угорська принцеса,
- в) візантійська принцеса,
- г) шведська принцеса

В. Співвіднесіть дати, описи публікацій та авторів.

1818	1. Перший західноукраїнський фольклорно-літературний альманах народною мовою	А) М. Максимович
1822	2. Збірка українських народних пісень, видана вченим-енциклопедистом, першим ректором Київського університету	Б) О. Павловський
1834	3. Перше видання граматики української мови	В) Д. Бантиш-Каменський
1837	4. Вихід першої узагальнюючої наукової роботи з історії України	Г) М. Шашкевич, І. Вагилевич, Я. Головацький

(Максимальна кількість балів – 8)

3. Завдання по контурній карті (див. окремий аркуш).

(Максимальна кількість балів – 14)

4. Завдання з ілюстраціями (див. окремий аркуш).

(Максимальна кількість балів – 15)

5. Прочитайте уривок з наказу-бюлетню, що був зачитаний військам перед початком чергової воєнної кампанії:

«Солдати! Друга війна Польська почалася. Перша завершилася під Фрідляндом і Тильзітом. В Тильзіті Росія присяглася на вічний союз з Францією та війну з Англією. Нині вона порушує клятви свої та не хоче дати жодного пояснення стосовно своєї дивної поведінки... Чи не вважає вона, що ми змінилися? Хіба ми вже не воїни Аустерліца? Росія ставить нас між безчестям та війною. Вибір не буде сумнівним. Підемо ж уперед! Перейдемо Неман, внесемо війну в російські землі. ... Мир, який ми заключаємо, буде міцним і покладе край п'ятидесятилітньому пихатому впливові Росії на справи Європи»

Дайте відповідь на запитання:

1. Назвіть ім'я та прізвище автора документу, рік оголошення цього наказу. Як у сучасній історіографії називають війну, про початок якої йде мова в документі?
2. З чим пов'язані суперечки сучасних істориків і публіцистів стосовно назви даної війни?
3. Які битви згадуються у наведеному тексті? Вкажіть роки цих битв, країни, війська яких брали участь у зазначених баталіях, результат зіткнень.
4. Які факти авторів тексту підставу стверджувати, що «вона [Росія] порушує клятви свої»? Чи вважаєте Ви вичерпним наведені у тексті пояснення причин війни? Якими були цілі, яких намагався досягти автор документу в ході війни?
5. Чому війна названа Другою Польською? Що, з точки зору автора документу, було Першою польською війною?
6. Які факти давали змогу говорити про «п'ятидесятилітній пихатий вплив Росії на справи Європи»? Чи згодні Ви із подібною оцінкою цих фактів?

(Максимальна кількість балів – 20)

3. Завдання по контурній карті (9 клас)

Виконайте завдання по карті:

1. Позначте зафарбованим квадратом та підпишіть назву міста, в якому народився пророк Мухаммед
2. Позначте зафарбованим кружечком та підпишіть назву міста, до якого у 622 р. втік Мухаммед
3. Позначте зафарбованим трикутником та підпишіть назву міста, з якого, відповідно до ісламських вірувань, Мухаммед вознісся на небо.
4. Позначте пустим (незафарбованим) квадратом та підпишіть назву міста, біля якого у 1683 р. відбулася масштабна битва, долю якої вирішили крилаті гусари польського короля
5. Позначте пустим (незафарбованим) кружечком та підпишіть назву міста, яке у 1696 р. було взяте російськими військами, але втрачене після Прутського походу.
6. Позначте пустим (незафарбованим) трикутником місто, в якому через незгоду із релігійною політикою свого монарха у 1535 р. був страчений письменник-гуманіст, пізніше канонізований Католицькою церквою.
7. Позначте кордони та підпишіть назву залежного від Османської імперії князівства, в якому у XVII ст. правили представники династії Ракоці.

(Максимальна кількість балів – 14)

4. Завдання з ілюстраціями (9 клас)

Перед Вами гравюра, створена відомим українським митцем майже через двісті років після зображеної на ній події. В її назві згадана одна з козацьких столиць – місто на річці Тясмин і рік, коли в Англії було страчено короля Карла I, а в Росії прийнято “Соборне уложення”.

Ким, на Вашу думку, є троє людей на передньому плані і що вони могли означати для автора? Що за предмети (котрі й дали назву гравюрі) знаходяться на столі в центрі і що вони символізують? Яка відома народна картина висить на стіні кімнати за людиною в чалмі? Що відбувається на задньому плані ліворуч?

(Максимальна кількість балів – 15)

**Завдання III (обласного) етапу
Всеукраїнської олімпіади з історії
2019-2020 навчальний рік**

10 клас

1. Виконайте наступні завдання:

А. Напишіть назву:

- а) двох держав, у яких в 1791 р. було ухвалено Конституції.
- б) острова із могутніми укріпленнями, який був досить легко підкорений Бонапартом перед висадкою у Єгипті

Б. Співвіднесіть десятиліття, відповідні події з історії України і всесвітньої історії.

1860-ті рр.	1. Утворення Німецької імперії	А. Діяльність «Таємної дружини» у Чигиринському повіті Київської губернії
1870-ті рр.	2. Підписання секретного договору про союз між Німеччиною, Австро-Угорщиною та Італією.	Б. Утворення таємної політичної організації, члени якої присяглися на могилі відомого українського літератора у Каневі.
1880-ті рр.	3. Війна, приводом до якої став вибух на американському кораблі, що стояв у бухті Гавани	В. Відкриття у Києві пам'ятника козацькому очільнику, на честь якого пізніше, у 1917 р., була названа перша українська військова частина в російській армії
1890-ті рр.	4. Видання указу, в якому були наступні слова: «Ми, Імператор Японії, вирішили взяти [новий] курс на реставрацію [прямого] Імператорського правління та відновлення престижу держави, задля якого ліквідуємо [інститути] регента-канцлера та сьогунат»	Г. Видання розпорядження міністра внутрішніх справ Російської імперії, в якому, серед іншого, сказано: «ніякої особливої малоросійської мови не було, немає і бути не може»

В. Напишіть:

- а) назву епохи в історії США, що передувала Великій депресії
- б) ім'я та прізвище французького політика, що очолив уряд після розпаду уряду Народного фронту. Прихильник «політики умиротворення» Німеччини.

(Максимальна кількість балів – 8)

2. Виконайте наступні завдання:

А.

- а) Визначте ім'я та прізвище історичного діяча: представник династії Габсбургів, полковник Легіону Українських Січових Стрільців, брав участь у житті української діаспори, помер у радянській тюрмі.
- б) Оберіть пункт, в якому всі три міста носили у ХХ ст. імена радянських діячів:
- 1) Бахмут, Донецьк, Луганськ
 - 2) Маріуполь, Донецьк, Запоріжжя
 - 3) Бахмут, Ізюм, Кропивницький.
 - 4) Хмельницький, Луганськ, Миколаїв.

Б. Співвіднесіть стилі, види мистецтва та їх представників.

романтизм	В. Городецький	живопис
неоготика	І. Труш, О. Мурашко	література
класицизм	С. Гулак-Артемівський, В. Матюк, М. Лисенко	архітектура
імпресіонізм	В. Капніст	музика

В. Заповніть прогалини в тексті:

- а) Проголошення ... універсалу УЦР спричинило виступ полку імені ...
- б) У січні-лютому 1919 р. Одесу взяли під контроль війська Рішення про їх спішну евакуацію з міста було прийнято на конференції.

(Максимальна кількість балів – 8)

3. Завдання по контурній карті (див. окремий аркуш).

(Максимальна кількість балів – 14)

4. Завдання з ілюстраціями (див. окремий аркуш).

(Максимальна кількість балів – 15)

5. «Воно народилося значно раніше за Річ Посполиту і пережило її. На Сході Європи, зокрема в Україні, воно відоме під однією тією ж назвою, хоча в Західній Європі також добре відомі його аналоги з Нюрнберга, Кульма (Хелмно), Любека, Відня тощо. У середньовічному Львові від нього була користь законодародженим одруженим чоловікам-християнам, старшим за 24 роки, що платили податки та володіли нерухомістю. У Львові воно зникло в 1786 р., у Києві - в 1835 р. На його честь в Києві дотепер існує пам'ятник».

Про що йде мова (2 б.)? Коли і за яких обставин це з'явилося в Україні (4 б.)? Яку роль воно зіграло в українській історії (4 б.)? Якими були його позитивні та негативні риси (8 б.)? В чому причини його настільки довгого життя (2 б.)?

(Максимальна кількість балів – 20)

3. Завдання з картою (10 клас). Позначте кружечком на карті міста, про які йдеться, підпишіть назву та номер завдання:

4. Завдання з ілюстраціями (10 клас)

Побѣдители.

Германцы въ Бельгii.

Болгары въ Сербii.

Турки въ Арменii.

Русскіе въ Россii.

Розгляньте карикатуру та виконайте наступні завдання:

1. Максимально точно визначте час створення карикатури. Обґрунтуйте свій варіант датування.
2. Які події та процеси образно відобразив автор кожного із зображень карикатури? Для яких років було актуальне кожне із зображень.
3. Виходячи з текстів та зображень на карикатурі, спробуйте визначити, якими були політичні симпатії та антипатії її автора.

(Максимальна кількість балів – 15)

**Завдання III (обласного) етапу
Всеукраїнської олімпіади з історії
2019-2020 навчальний рік**

11 клас

1. Виконайте наступні завдання:

А.

1. Територія компактного проживання українців на півдні Далекого Сходу отримала назву: а) Жовтий Клин, б) Зелений Клин, в) Малиновий Клин, г) Сірий Клин

2. Генерал українського походження, котрий поставив дипломатичну крапку в Другій світовій війні: а) Семен Тимошенко, б) Кузьма Дерев'янка, в) Петро Григоренко, г) Іван Черняхівський

Б. Співвіднесіть десятиліття, відповідні події з історії України і всесвітньої історії.

1940-і рр.	1. Оголошення президентом США доктрини, що передбачала надання допомоги Греції та Туреччині.	А. Звільнення з посади першого секретаря ЦК КПУ та призначення заступником Голови Ради Міністрів СРСР автора книги «Україно наша радянська»
1950-ті рр.	2. Відставка президента Франції, за часів правління якого країна вийшла з військової організації НАТО	Б. Ліквідація системи раднаргоспів в СРСР
1960-ті рр.	3. Перемога на президентських виборах в США людини, яка керувала висадкою союзників у Нормандії.	В. УРСР стала членом ЮНЕСКО
1970-ті рр.	4. Перемога консерваторів на парламентських виборах у Великій Британії. Формування кабінету міністрів на чолі з людиною, що пізніше скаже: «Немає ніяких державних грошей, є лише гроші платників податків».	Г. Постанова Ради Міністрів СРСР і ЦК ВКП(б) про здійснення грошової реформи і відміну карток на продовольчі і промислові товари

(Максимальна кількість балів – 8)

2. Виконайте наступні завдання:

А. Співвіднесіть місце і дві пов'язані з ним події.

1. Столиця УНР в 1919-1920 рр.	Дубно	а) Центр території, якою в 1672-1699 рр. володіла Османська імперія.
2. Тут відбулась одна з найбільших танкових битв Другої світової війни.	Холодний Яр	б) Його прославив чеський дослідник-аматор, який згодом став членом 11 наукових товариств.
3. Центр повстання проти УНР, а згодом – проти більшовиків на чолі з отаманом Зеленим.	Кам'янець-Подільський	в) Звідси, за висловом Т. Шевченка, може повіяти "вогонь новий"
4. Тут в 1919–1922 рр. існувала самопроголошена республіка з гаслом "Воля України або смерть".	Трипілля	г) Тут розгортається більшість подій всесвітньо відомої повісті М. Гоголя про війну козаків з Річчю Посполитою.

Б. Заповніть прогалини в тексті:

а) Створений в 1927–1928 рр. фільм "....." про пошуки гайдамацького скарбу став початком блискучої кінорежисерської кар'єри О.Довженка. Сценаристом виступив відомий колишній діяч УНР, один із лідерів II Зимового походу.....

б) Цей фільм, знятий в 1964 р. за повістю М.Коцюбинського, став дебютним для відомого українського актора Режисером стрічки був

(Максимальна кількість балів – 8)

3. Завдання по контурній карті (див. окремий аркуш).

(Максимальна кількість балів – 14)

4. Завдання з ілюстраціями (див. окремий аркуш).

(Максимальна кількість балів – 15)

5. Цей український діяч за 70 років свого життя встиг побути греко-католицьким священиком, папським прелатом, лідером партії, науковцем, автором підручників, редактором газети, опікуном будинку для сиріт і навіть президентом невеликої держави, а закінчив життя політв'язнем у московській Бутирській в'язниці. Він був знайомий з Т. Масариком, Й. фон Ріббентропом, С.Бандерою та А.Мельником.

Назвіть ім'я та прізвище діяча, державу, про яку йде мова (4 б.)? Які історичні події призвели до піку політичної кар'єри згаданого діяча (8 б.)? Чому цей пік був таким короткотривалим (4 б.)? Якою була подальша доля земель його держави (4 б.)?

(Максимальна кількість балів – 20)

3. Завдання з картою (11 клас)

Виконайте завдання по карті:

1. Позначте кордони та підпишіть назву країни, на чолі якої стояв учасник російсько-японської війни. На честь цієї людини була названа смуга оборонних споруд.
2. Заштрихуйте території, що станом на початок 1941 рр. знаходилися під контролем режиму Віші.
3. Знайдіть на карті країну, правителем якої з 1920 по 1944 рр. була людина, котру називали адміралом без флоту та регентом в королівстві без короля. Позначте зафарбованим квадратом та підпишіть назву міста, що є столицею цієї країни.
4. Позначте зафарбованим трикутником місто Дюнкерк.
5. Позначте лінію фронту, що розділяла радянські війська та війська Німеччини і її союзників станом на 5 грудня 1941 р.
6. Позначте хрестиком та підпишіть назву міста, в якому була оточена 6-та армія Вермахту.
7. Позначте зафарбованим кружечком та підпишіть назву столиці, в якій з 1967 по 1974 рр. правили «чорні полковники».

4. Завдання з ілюстраціями (11 клас)

Зображення 1.

Зображення 2.

Розгляньте зображення та дайте відповідь на запитання:

1. Яким подіям присвячені зображення? Напишіть роки цих подій.
2. Представниками яких країн були автори першого та другого зображення? Яким чином у зображеннях проявилися політичні симпатії та антипатії?
3. Що символізують чотири фігури у правій частині другого зображення? На які особливості міжнародних відносин натякає автор зображенням цієї групи?

(Максимальна кількість балів – 15)